2024/2352

10.10.2024.

REZOLUCIJA (EU) 2024/2352 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 11. travnja 2024.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Agencije Europske unije za svemirski program za financijsku godinu 2022.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Agencije Europske unije za svemirski program („Agencija”) za financijsku godinu 2022.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0121/2024),

A budući da je, prema njezinu izvještaju o prihodima i rashodima ([1]), konačni proračun Agencije za financijsku godinu 2022. iznosio 70 032 491,77 EUR, što je povećanje od 22,58 % u odnosu na 2021.; budući da su stvarni prihodi Agencije iznosili 1,2 milijarde EUR, što je razlika u odnosu na navedeni proračun, a to se objašnjava operativnim aktivnostima koje se financiraju namjenskim prihodima koji su u odobreni proračun uneseni s oznakom pro memoria;

B budući da Revizorski sud u svojem izvješću o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Agencije za financijsku godinu 2022. („izvješće Revizorskog suda”) izjavljuje da je dobio razumno jamstvo da je godišnja računovodstvena dokumentacija Agencije pouzdana te da su temeljne transakcije zakonite i pravilne; budući da Revizorski sud u izvještaju o radu Agencije ističe odlomak s posebnom napomenom u pogledu učinka ruske agresije na Ukrajinu;

C budući da u pogledu sustava unutarnje kontrole Agencije za 2022. nisu prijavljeni problemi zbog kojih bi bile potrebne korektivne mjere te da nema ni tekućih ni nedovršenih korektivnih mjera iz revizija i procjena iz prethodnih godina;

Upravljanje proračunom i financijama

1. sa zadovoljstvom prima na znanje da je praćenje proračuna tijekom financijske godine 2022. rezultiralo stopom izvršenja proračuna od 100 % za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za tu godinu, što je ista stopa kao i prethodne dvije godine; međutim, žali zbog toga što je stopa izvršenja odobrenih sredstava za plaćanje za tekuću godinu iznosila 72,86 %, odnosno 1,92 % manje nego 2021.;

2. prima na znanje da je upravno vijeće Agencije 2022. odobrilo tri izmjene proračuna, prvo u siječnju, kada su ukupna odobrena sredstva povećana za 1 687 363,77 EUR, drugi put kada je odobrilo preraspodjelu ukupnog iznosa od 2 659 300 EUR, uglavnom iz operativnog proračuna u liniju za obradu podataka, i treći put kada su izmjenom proračuna odobrena sredstva za plaćanje smanjena za 4 640 000 EUR, čime je ukupni iznos odobrenih sredstava za plaćanje dosegnuo 65 392 491,77 EUR;

3. prima na znanje da je Agencija, uz svoj temeljni proračun, nastavila upravljati velikim iznosom delegiranog proračuna (namjenska odobrena sredstva) te da su 2022. u okviru delegiranog proračuna preuzete obveze u ukupnom iznosu od 574,5 milijuna EUR, dok su plaćanja izvršena u iznosu od 1,26 milijardi EUR;

Uspješnost

4. pozdravlja činjenicu da se Agencija koristi ključnim pokazateljima uspješnosti za evaluaciju ishoda povezanih s njezinim ciljevima, koji uključuju, među ostalim, operativno učinkovito upravljanje Odbora za sigurnosnu akreditaciju (SAB) kako bi se poduprlo pravodobno donošenje odluka, analizu prijetnji i rizika u okviru programa Galileo, upravljanje proračunom Agencije i izvješćivanje o njemu, učinkovito upravljanje svim pravnim aranžmanima, osiguravanje operativne sposobnosti prostorija Agencije i ispunjavanje zakonskih obveza u pogledu revizije i kontrole; napominje da je većina ciljeva postignuta, no preporučuje rješavanje ključnih pokazatelja uspješnosti koji se i dalje ne ispunjavaju ili napreduju sporije od očekivanog; preporučuje da Agencija redovito dorađuje ključne pokazatelje uspješnosti kako bi optimizirala svoje rezultate;

([1]) SL C 453, 29.11.2022., str. 56.

5. prima na znanje da je Agencija objavila moguće posljedice rata u Ukrajini, uključujući prekid upotrebe lansirnih sustava Soyuz za satelite Galileo zbog jednostranog povlačenja ruskog tima za lansirne sustave Soyuz; napominje da Agencija ne predviđa nikakav izravan i neposredan učinak na svoje financijske rezultate, ali uviđa da je potrebno intenzivno raditi kako bi se smanjila kašnjenja u lansiranju novih satelita, što bi moglo dovesti do kašnjenja u priznavanju troškova i poravnanju imovine koja se potražuje u obliku pretfinanciranja; sa zabrinutošću prima na znanje da se taj iznos u ovom trenutku ne može pouzdano procijeniti;

6. nadalje prima na znanje da je rad na zemaljskim postajama Galilea i Europskog geostacionarnog navigacijskog sustava (EGNOS) u Ukrajini zaustavljen zbog sukoba, ali da to ne utječe izravno na funkcionalnost sustava EGNOS; ističe da je Agencija poduzela sve korake kako bi u najvećoj mogućoj mjeri zaštitila već ugrađenu opremu, ali da točno stanje te opreme trenutačno nije poznato; prima na znanje da je subjekt domaćin ukazao na postojanje „više sile” i da se očekuje da će se postojeći ugovor, čim se ona ukloni, ponovno aktivirati; traži od Agencije da tijelo nadležno za davanje razrješnice izvijesti o stanju ugrađene opreme čim to zbog rata bude moguće;

7. primjećuje da je Agencija provela mjere za praćenje veza s ruskim i bjeloruskim institucijama te da se ne očekuje da će promjene tržišnih uvjeta zbog sankcija bitno utjecati na poslovanje Agencije;

8. prima na znanje da je 2022. donesen niz važnih odluka o akreditaciji za EGNOS, a neke od glavnih točaka u pogledu EGNOS-a su potpisivanje sljedećeg ugovora o pružanju usluga za upotrebu EGNOS-a i novi ugovor o uslugama traganja i spašavanja, ugovor o održavanju EGNOS-a v2 i uvođenje korisnog tereta EGNOS GEO4 te je posebno utvrđen i riješen zajednički kvar načina rada EGNOS-a; sa zadovoljstvom prima na znanje globalni učinak Galilea s kojim je kompatibilno više od 3,5 milijardi uređaja diljem svijeta; prima na znanje da su na snagu stupila dva nova satelita sustava Galileo; sa zadovoljstvom prima na znanje da su usluge sustava Galileo, uključujući praćenje sigurnosti i javno reguliranih usluga, pokazale iznimne rezultate unatoč izazovima pandemije bolesti COVID-19;

9. prima na znanje da druga postignuća Agencije 2022. uključuju organizaciju Tjedna svemira EU-a 2022. u Pragu, u suradnji s Komisijom i uz potporu češkog predsjedništva Vijeća Europske unije, stvaranje mreže Agencije s 1 000 start-upova i 28 ulagača te prvi Dan poduzetništva CASSINI, početak rada dvaju novih satelita Galileo te objavljivanje prvog izvješća o tržištu koje obuhvaća promatranje Zemlje i globalnih navigacijskih satelitskih sustava;

10. naglašava da bi Agencija trebala postati glavna provedbena agencija za sve komponente svemirskog programa Unije, čime bi se jamčilo pružanje sigurnih usluga i akreditacija svih komponenti svemirskog programa (Galileo, EGNOS, promatranje Zemlje, upravljanje svemirskim prometom, državna telekomunikacija i povezivost), nudeći pouzdane usluge koje se stalno razvijaju u skladu s potrebama sadašnjih i budućih korisnika, također i državnim korisnicima s potrebama u pogledu otpornosti, obrane i sigurnosti;

11. poziva Agenciju da iskoristi svoju dodanu vrijednost za provedbu budućeg zakona Unije o svemiru, kao temelja za jamčenje sigurnosti, zaštite i održivosti Unije u svemiru, koji se odnosi na gospodarsku sigurnost Unije u svemirskim aktivnostima i ubrzanje rasta novog svemira;

Učinkovitost i rezultati

12. prima na znanje da je Agencija uložila znatne napore u daljnje pojednostavnjenje i automatizaciju postupaka upravljanja ljudskim resursima kako bi se postigla veća učinkovitost; primjećuje da je u tom kontekstu Agencija nastavila s uvođenjem različitih modula Syspera (npr. TIM, FLEX, TELEWORK) i njihovim povezivanjem s postojećim internim pratećim aplikacijama (npr. alatom za bilježenje radnog vremena na intranetu); prima na znanje da je Odjel za ljudske resurse uveo elektronički sustav izdavanja rednih brojeva (e-karte) kako bi pojednostavnio obradu različitih zahtjeva svojeg osoblja; poziva Agenciju da identificira više internih postupaka koji bi se mogli pojednostavniti s pomoću novih informatičkih alata;

13. prima na znanje da je, u skladu s okvirnim sporazumom o financijskom partnerstvu (FFPA), Agencija obvezna surađivati s Komisijom i Europskom svemirskom agencijom (ESA) kako bi zajednički definirala mehanizme za postizanje klimatskih ciljeva Europske unije i surađivati na aktivnostima kojima se doprinosi tim ciljevima; nadalje napominje da je, u skladu s člankom 30. FFPA-a, Agencija obvezna provesti sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) do kraja 2023.;

14. prima na znanje da je, kad je riječ o zelenoj javnoj nabavi, 2022. ostvaren određeni napredak u utvrđivanju slučajeva postupaka javne nabave s „zelenim” aspektima i razmatranju primjene zelenih kriterija; nadalje napominje da Agencija 2023. postupno razvija čvršći pristup usmjeren na trajno uvođenje zelene javne nabave, osposobljavanje osoblja i postupno uvođenje zelenih kriterija u svoju javnu nabavu u skladu sa svojom politikom zaštite okoliša i aktualnim certifikatom EMAS-a;

15. pohvaljuje Agenciju za predanost postupku smanjenja njezinih učinaka na okoliš, optimizacije potrošnje resursa i smanjenja ugljičnog otiska te za prvi korak u tom smjeru, tj. donošenje i objavu njezine politike zaštite okoliša 16. prosinca 2022.;

16. podsjeća na važnost povećanja digitalizacije Agencije u pogledu unutarnjeg djelovanja i upravljanja, ali i kako bi se ubrzala digitalizacija postupaka; naglašava da Agencija u tom pogledu i dalje treba biti proaktivna kako bi se izbjegao digitalni jaz među agencijama; međutim, skreće pozornost na potrebu za poduzimanjem svih potrebnih sigurnosnih mjera kako bi se izbjegao rizik za sigurnost informacija koje se obrađuju na internetu, inzistira na jačanju borbe protiv kibernetičkih napada ili pokušaja infiltracije koji posebno potječu iz Rusije ili Kine;

17. poziva Agenciju da dodatno utvrdi i potakne sinergijsku upotrebu komponenti svemirskog programa Unije i programa IRIS², među ostalim za provedbu Svemirske strategije Unije za sigurnost i obranu kako bi se osiguralo da se sve zadaće mogu dugoročno spojiti u jedan jedinstveni svemirski program, čime bi se omogućila bolja sinergija među različitim komponentama;

18. poziva Agenciju da nastavi surađivati s Komisijom u pogledu GOVSATCOM-ovih centara i sa zanimanjem iščekuje sinergije koje će se ostvariti sa sustavom IRIS²; ističe ulogu EUSPA-e u razvoju, uvođenju i operacijama IRIS² kojima se osigurava pristup vrlo sigurnim, suverenim i globalnim uslugama povezivosti koje se temelje na naprednim tehnologijama šifriranja;

19. ističe ulogu Agencije u razvoju programa Copernicus, posebno kad je riječ o vladinoj upotrebi promatranja Zemlje s obzirom na geopolitičku situaciju i podsjeća da je potrebno iskoristiti stručno znanje Agencije u području sigurnosne akreditacije, praćenja i provedbe ugovora u tom pogledu kako bi se ojačao operativni kapacitet Unije za djelovanje u svim fazama upravljanja rizicima od katastrofa (prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem);

Kadrovska politika

20. pohvaljuje Agenciju zbog činjenice da je na dan 31. prosinca 2022. izvršeno 100 % plana radnih mjesta, tj. da je zaposleno 231 privremenih djelatnika od njih ukupno 231 koji su odobreni u okviru proračuna Unije (u odnosu na 191 odobrenih radnih mjesta 2021.); također prima na znanje da su 2022. za Agenciju radila 46 ugovorna djelatnika i 9 upućenih nacionalnih stručnjaka, što znači da je ukupno bilo zaposleno 286 osoba;

21. sa zabrinutošću prima na znanje nedostatak rodne ravnoteže među višim i srednjim rukovodstvom Agencije, jer su od ukupno troje zaposlenih svi muškarci; žali zbog nedostatka rodne ravnopravnosti u upravnom vijeću Agencije, u kojemu su od 28 članova njih 22 muškarci; nadalje, prima na znanje rodnu raspodjelu među ukupnim osobljem Agencije, pri čemu su od ukupno 232 zaposlenika njih 153 muškarci; prima na znanje iz izvješća Agencije u pogledu daljnjih mjera poduzetih u svjetlu razrješnice za izvršenje proračuna Agencije za financijsku godinu 2021. („izvješće Agencije o daljnjim mjerama”) da je Agencija 2023. donijela strategiju za raznolikost i uključivanje, popraćenu akcijskim planom koji uključuje konkretne mjere kako doprinijeti raznolikosti i uključivosti, uključujući rodnu perspektivu; prima na znanje da je potrebno poboljšati rodnu ravnotežu u višem i srednjem rukovodstvu te u upravnom vijeću Agencije; podsjeća na važnost osiguravanja rodne ravnoteže i poziva Agenciju da taj aspekt uzme u obzir kad je riječ o budućem zapošljavanju novog osoblja, a posebno imenovanjima na položaje višeg i srednjeg rukovodstva; ustraje u tome da Komisija i države članice uzmu u obzir važnost osiguravanja rodne ravnoteže pri imenovanju članova upravnog vijeća Agencije;

22. konstatira da Agencija ima politiku za zaštitu dostojanstva osoba i za sprečavanje psihološkog i seksualnog uznemiravanja te da sudjeluje u međuagencijskoj radnoj skupini povjerljivih savjetnika; sa zanimanjem iščekuje njihovo izvješće i preporuke; konstatira da 2022. nije bilo prijavljenih slučajeva uznemiravanja te potiče Agenciju da i u budućnosti nastavi obavljati i razvijati rad na sprečavanju takvih slučajeva;

23. podsjeća na opažanje Revizorskog suda iz 2021. u pogledu postupovnih nedostataka koji su pronađeni u dva revidirana postupka zapošljavanja, u kojem stoji da je Agencija provela daljnje promjene u svojim postupcima odabira, da su izmijenjeni predlošci i upute za članove povjerenstva za odabir te da se članovima povjerenstva za odabir pruža više smjernica pri utvrđivanju kriterija za oglas za slobodno radno mjesto; nadalje napominje da je Revizorski sud utvrdio da su ta poboljšanja zadovoljavajuća te da je stoga to opažanje zaključeno;

24. podsjeća da Agencija i dalje provodi postupno i progresivno smanjenje ukupnog broja radnih mjesta ugovornog osoblja u skladu s ukupnim resursima dodijeljenima Agenciji; prima na znanje da Agencija istodobno nastavlja dodatno usmjeravati svoja preostala radna mjesta za ugovorno osoblje na sigurnosne operacije i Centar za praćenje sigurnosti sustava Galileo (GSMC); u tom pogledu ističe da Agencija i dalje napominje da postoje rizici povezani sa smanjenjem broja radnih mjesta ugovornog osoblja i da je za to doista potrebna dodatna eksternalizacija, što potiče povećanje financijskih troškova i dovodi do razvoja kompetencija i znanja izvan javnog sektora;

25. podsjeća da je Revizorski sud u svom izvješću iz 2021. iznio opažanje u pogledu ograničenja koja je Agencija nametnula članu višeg rukovodstva koji se zaposlio na novom radnom mjestu, bez da je za to dala obrazloženje; nadalje prima na znanje da je to opažanje zaključeno, da je Agencija revidirala svoje postupke kako bi riješila utvrđeni nedostatak te da 2022. nisu primijećeni slični slučajevi;

26. pozdravlja činjenicu da je Agencija 2022. u potpunosti uvela modul za upravljanje vremenom, uključujući rad na daljinu i fleksibilno radno vrijeme, te je potpisala dodatni sporazum o razini usluga za modul za izvješćivanje i analitičku analizu ljudskih resursa, koji će se uvesti 2023.; napominje da je Agencija usvojila Odluku Komisije o radnom vremenu i hibridnom radu C(2022)1778 te pomno prati rezultate te odluke, za koju se očekuje da će poboljšati dobrobit osoblja na radnom mjestu i olakšati ravnotežu između poslovnog i privatnog života;

Javna nabava

27. prima na znanje iz izvješća Revizorskog suda da je Agencija u rujnu 2021., bez prethodne objave poziva na nadmetanje, pokrenula pregovarački postupak s nacionalnim javnim tijelom za pružanje različitih usluga povezanih s aktivnostima traganja i spašavanja; ističe da je ponuditelj već pružao slične usluge Agenciji od 2016. i da je Agencija namjeravala sklopiti novi okvirni ugovor s datumom isteka 31. prosinca 2032. i maksimalnim proračunom od 120 milijuna EUR; prima na znanje da je konačni okvirni ugovor sklopljen 1. prosinca 2022. i da je njime obuhvaćeno sudjelovanje nekoliko podugovaratelja; primjećuje da je Revizorski sud napomenuo da su postojale određene razlike između zahtjeva iz natječajne specifikacije i procjene odbora za evaluaciju; prima na znanje da se, primjerice, odustalo od zahtjeva za izjavu o nepostojanju sukoba interesa za ugovaratelje u fazi evaluacije ili se ta izjava nije pravilno analizirala, a drugi je primjer da je u primljenoj ponudi kao referentna godina za utvrđivanje cijena, u skladu s tehničkim specifikacijama, uzeta 2022. umjesto 2021. godina; prima na znanje razmatranja Agencije da su razlike opravdane statusom glavnog ugovaratelja koji je nacionalno javno tijelo i provjerama koje je potonji proveo te da je, kad je riječ o referentnoj godini koja se upotrebljava za određivanje cijene u ponudi, Agencija prihvatila odstupanje zbog trajanja postupka koji je doveo do sklapanja ugovora na kraju 2022.;

28. ističe da je cilj pravila javne nabave omogućiti naručiteljima da po najpovoljnijoj cijeni osiguraju nabavu potrebne robe i usluga uz istodobno jamčenje pravednog natjecanja među ponuditeljima i poštovanje načela transparentnosti, proporcionalnosti, jednakog postupanja i nediskriminacije; poziva Agenciju da dodatno poboljša svoje postupke javne nabave, osiguravajući pritom potpunu usklađenost s primjenjivim pravilima, kako bi ostvarila najveću moguću vrijednost za uloženi novac;

Sprečavanje i postupanje u slučaju sukoba interesa i transparentnost

29. prima na znanje da je Agencija 2020. provela opsežnu procjenu provedbe svoje strategije za borbu protiv prijevara te je 2022. objavila svoju novu strategiju za borbu protiv prijevara, koju je usvojilo upravno vijeće Agencije; primjećuje da ju je Agencija sada počela provoditi uz znatne i opsežne mjere koje posebno utječu na njezino osoblje; sa zadovoljstvom prima na znanje činjenicu da su izjave o financijskim interesima i životopisi članova upravnog vijeća i višeg rukovodstva objavljeni na internetskim stranicama Agencije;

30. prima na znanje da je Agencija 2022. imala jedan slučaj zviždača na temelju kojeg je provedeno nekoliko istraga, od kojih su neke još u tijeku 2023.; poziva Agenciju da tijelo nadležno za davanje razrješnice izvješćuje o razvoju događaja u tom pogledu; iz popratnog izvješća Agencije iz 2021. prima na znanje da je Agencija primjereno surađivala s OLAF-om oko slučaja zviždača iz 2021. te dostavila sve dostupne informacije koje su se od nje tražile; prima na znanje da 2022. nije pokrenuta istraga te nije zaključen nijedan slučaj sukoba interesa;

31. prima na znanje da se vodi interna evidencija sastanaka višeg rukovodstva s industrijom, ali da nije objavljena na internetskoj stranici Agencije; naglašava važnost transparentnosti i poziva Agenciju da bez odgode objavi tu evidenciju;

32. ustraje u tomu da je potrebno nastaviti raditi na transparentnosti, nespojivosti dužnosti, sukobu interesa, nezakonitom lobiranju i rotirajućim vratima;

33. podsjeća da je važno da Agencija razvije veću vidljivost u medijima, na internetu i u društvenim medijima kako bi informirala građane o svojem radu;

Ostale primjedbe

34. pohvaljuje Agenciju što je i dalje aktivna na najvećim platformama društvenih mreža i što ima otvorene račune na europskim kanalima društvenih mreža Mastodon i Peertube na kojima se štiti privatnost, te zbog objavljivanja 107 vijesti na svojim internetskim stranicama i 13 priopćenja za medije (većina na svim službenim jezicima EU-a), kako bi doprinijela do svih država članica; nadalje napominje da je Agencija organizirala događanja kao što su Tjedan svemira EU-a (3 000 posjetitelja uživo i na internetu), Otvoreni dani EUSPA-e, hakatoni CASSINI, informativni sastanci u okviru programa Obzor Europa i brojni internetski seminari o mogućnostima javne nabave;

35. u vezi s ostalim primjedbama priloženima Odluci o razrješnici i horizontalne naravi upućuje na svoju Rezoluciju od 11. travnja 2024. ([2]) o uspješnosti, financijskom upravljanju i nadzoru agencija.

([2]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2024)0280.